
10 maart 2015
Corr.nr. 2015-09872, OM
Zaaknr. 564013

Nummer 7a/2015

Herziene voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen ter vaststelling van de Visie op de Ondergrond.

1. Samenvatting

De ondergrond wordt in steeds grotere mate en voor steeds meer toepassingen benut. Activiteiten in de ondergrond hebben een nadrukkelijke doorwerking in ondiepe bodemlagen en de bovengrond. Daarom is het van belang waar mogelijk invloed uit te oefenen op benutting van de ondergrond om zorgvuldig gebruik te stimuleren c.q. te borgen. Hiervoor hebben wij een Visie op de Ondergrond ontwikkeld. Eerder in het proces is de Koersnotitie opgesteld, waarin een wegingsystematiek is opgenomen. Deze is voorgelegd aan belanghebbenden en hun reacties zijn in de Nota van reacties opgenomen. In de uiteindelijke Visie op de Ondergrond is deze Nota verwerkt.

Op 4 maart jl. is in de Statencommissie Bestuur, Financiën en Veiligheid, de Visie op de Ondergrond besproken. Naar aanleiding daarvan heeft gedeputeerde Wilpstra de toezegging gedaan dat wat betreft het onderdeel communicatie, de voordracht zal worden aangepast. Daartoe ontvangt u deze geheel herziene voordracht, waarbij in hoofdstuk 6 is ingegaan op bedoeld onderdeel.

2. Doel en wettelijke grondslag

Doel van deze voordracht is het vaststellen van de Visie op de Ondergrond. Deze Visie op de Ondergrond beschrijft een eenduidig, samenhangend en duurzaam beleids- en wegingsystematiek voor activiteiten in de ondergrond. De weging vindt plaats op die onderwerpen waar de provincie bevoegdheden voor heeft: veiligheid, duurzaamheid, ondergrondse effecten en inpasbaarheid. Deze onderwerpen spelen wanneer activiteiten in de ondergrond ontplooid worden.

3. Procesbeschrijving en planning

Op 11 januari 2011 hebben wij besloten een structuurvisie voor de ondergrond te ontwikkelen. Het doel was een eenduidig, samenhangend en duurzaam beleids- en wegingsystematiek voor activiteiten in de diepe ondergrond te bieden. De meeste activiteiten in de ondergrond vallen onder de Mijnbouwwet, waarvoor het Rijk het bevoegd gezag is. In januari 2013 kwam minister Kamp van EZ met de mededeling dat het maximum van de aardbevingen ten gevolge van de gaswinning uit het Groningenveld niet meer gegarandeerd kan worden op maximaal 3.9 op de schaal van Richter. Het project Structuurvisie Ondergrond is daarna stilgelegd vanwege de ontstane maatschappelijke discussie.

Op 23 september jl. hebben wij besloten het project voort te zetten. Daarbij is ook besloten geen Structuurvisie te ontwikkelen, maar een Visie op de Ondergrond. Een officiële planMER is niet meer gemaakt. Wel zijn de milieueffecten inzichtelijk gemaakt.

De voorloper van de Visie op de Ondergrond is de Koersnotitie. Op 15 mei 2013 hebben wij de eerste Koersnotitie vastgesteld. Op basis van de ontwikkelingen rondom de gaswinning hebben wij de eerder vastgestelde Koersnotitie in november 2014 geactualiseerd, in lijn met de zienswijze die wij hebben ingediend op het Besluit Winningsplan Groningenveld.

4. Begroting

Uit dit besluit vloeien geen kosten voort.

5. Inspraak/participatie

De in hoofdstuk 3 genoemde Koersnotitie hebben wij voorgelegd aan belanghebbenden. Wij vinden het belangrijk dat de Visie in co-creatie tot stand gekomen is. In de eerste week van december jl. hebben wij bijeenkomsten gehouden met gemeenten, bedrijven, NGO's en andere overheden (buurprovincies en Rijk). De reacties zijn verzameld in een Nota van Reacties en verwerkt in de Visie op de Ondergrond die nu voorligt.

6. Nadere toelichting

De ondergrond wordt in steeds grotere mate en voor steeds meer toepassingen benut. Activiteiten in de ondergrond hebben een nadrukkelijke doorwerking in ondiepe bodemlagen en de bovengrond. Daarom is het van belang invloed uit te oefenen op benutting van de ondergrond om zorgvuldig gebruik te stimuleren c.q. te borgen ook al is de provincie Groningen niet het bevoegde gezag. Hiervoor is een Visie op de Ondergrond ontwikkeld.

Met deze Visie kunnen wij onze verantwoordelijkheid voor het bewaken van de veiligheid bij ondergronds gebruik gestalte geven en een goede ruimtelijke ordening van de ondergrond in relatie tot de bovengrond borgen. De Visie op de Ondergrond heeft vijf doelstellingen:

1. Het bewaken van de veiligheid bij ondergronds ruimtegebruik;
2. Het zo goed mogelijk ruimtelijk en functioneel in beeld brengen van de belangrijkste huidige en toekomstige gebruiksmogelijkheden van de ondergrond in onze provincie;
3. Het ontwikkelen van een bruikbare wegingssystematiek voor het al dan niet faciliteren van gebruik van de ondergrond;
4. Het bieden van een ontwikkelingskader om toekomstig gebruik van de ondergrond op de daarvoor meest geschikte locaties te bevorderen (integrale belangenafweging);
5. Het versterken van onze positie richting andere overheden, in het bijzonder het Rijk, om als vanzelfsprekende partij een belangrijke rol te spelen bij het al dan niet verlenen van vergunningen door het Rijk aan bedrijven voor nieuwe activiteiten in de ondergrond.

In de Visie op de Ondergrond is een wegingssystematiek opgenomen met vier criteria, veiligheid, duurzaamheid, ondergrondse effecten en inpasbaarheid. Het onderdeel veiligheid hebben wij toegevoegd vanwege alle ontwikkelingen rondom de gaswinning Groningenveld. Duurzaamheid is t.o.v. de vorige versie explicieter genoemd en concreter uitgewerkt. Als algemeen principe hanteren wij dat bij nieuwe activiteiten van te voren door de aanvrager de voorzienbare maatschappelijke kosten en effecten in beeld moeten worden gebracht en (financieel) moeten worden gecompenseerd.

Bij de activiteiten die in de ondergrond gaan plaatsvinden zullen wij oog hebben voor de belangen van de bewoners. Wij zullen aandringen op een adequate informatievoorziening en communicatie naar de inwoners door de initiatiefnemers.

Wij vinden dat de visie gezamenlijk met belanghebbenden tot stand moet komen. Daarom is de Koersnotitie, waarin wij in concept onze visie hebben weergegeven, begin december 2014 besproken in twee externe bijeenkomsten met ruim 40 vertegenwoordigers van gemeenten, buurprovincies, ministerie van I&M, maatschappelijke organisaties, bedrijven en interne afdelingen van de provincie. De bijdragen zijn zorgvuldig genoteerd en afgewogen op hun relevantie voor de Visie. In het algemeen was de toonzetting van de bijdragen en gesprekken zeer opbouwend en zijn daarmee waardevolle aanvullingen, aanscherpingen en nuanceringen op de Visie aangebracht. De inzet van ons op een Visie op de Ondergrond, een helder wegingssystematiek en een tabel met beoordelingen van mogelijke activiteiten, wordt zeer gewaardeerd. Niet alleen als visie en bouwsteen voor de afstemming met het Rijk binnen STRONG, maar ook voor de interactie met andere overheden en de dialoog met de samenleving. Nergens is de inhoud van de Koersnotitie als zodanig betwist, wel is duidelijk dat in het spel der belangen door heel diverse partijen uiteenlopende afwegingen worden gemaakt. Juist ook om die reden wordt een regisserende en faciliterende rol van ons als belangrijk uitgangspunt gezien, ook wanneer later de Structuurvisie voor de ondergrond van het Rijk ter visie wordt gelegd.

De toepassing van deze wegingssystematiek beargumenteert onze standpunten over activiteiten in de ondergrond. Opgenomen is dat wij de gaswinning van het Groningenveld op dit moment niet als veilig beschouwen. Deze moet zo ver als nodig teruggedraaid worden om de veiligheid voor onze inwoners te garanderen. Dit is in lijn met de zienswijze die wij hebben ingediend op het Besluit Winningsplan Groningenveld. Verder beschouwen wij de winning van schaliegas als onwenselijk

vanwege gebrek aan veiligheid en draagvlak en een slechte inpasbaarheid, Opslag van CO₂ vinden wij ook niet wenselijk vanwege het ontbreken van draagvlak. De opslag van (radioactief) afval beschouwen wij als niet veilig en duurzaam.

De Visie op de Ondergrond presenteert ook kansen voor de ondergrond. Zo kan de ondergrond benut worden voor het opwekken en opslaan van duurzame energie. Dit sluit aan bij onze ambities om een bijdrage te leveren aan de transitie naar duurzame energie en om het gebruik van duurzame energie te faciliteren. Ook zijn er kansen door het combineren van activiteiten in de ondergrond en door afstemming van ondergrondse potenties op de bovengrondse ruimtelijke inrichting.

Tijdens de totstandkoming van deze Visie op de Ondergrond wordt ook de opvolger van het POP, de Omgevingsvisie Groningen (2015-2019) opgesteld. In 2014 is het Keuzedocument Omgevingsvisie gepresenteerd, waarin de beleidskeuzes voor de nieuwe Omgevingsvisie zijn besproken. Hierin zijn onder andere gesproken over provinciale belangen op het gebied van ruimte, natuur en landschap, water en milieu vastgelegd. De doelstellingen van de Visie op de Ondergrond sluiten aan op deze belangen, zoals het 'streven naar een zorgvuldig gebruik van de ondergrond en een veilige winning en opslag van (delf)stoffen'.

7. Voorstel

Wij stellen u voor het in ontwerp bij deze voordracht gevoegde besluit vast te stellen.

Groningen, 10 maart 2015.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

M.J. van den Berg , voorzitter.

H.J. Bolding , secretaris.

Behandeld door : A.B. Huinder
Telefoonnummer : 050-316 4983
e-mail : a.b.huinder@provinciegroningen.nl

Bijlagen bij de voordracht

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Rapportage over de milieueffecten	<i>rapport</i>

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de herziene voordracht van Gedeputeerde Staten van 10 maart 2015, nr. 2015-09872, OM;

Overwegende dat:

- de ondergrond in steeds grotere mate en voor steeds meer toepassingen wordt benut;
- activiteiten in de ondergrond een nadrukkelijke doorwerking hebben in ondiepe bodemlagen en de bovengrond waar de provincie bevoegdheden heeft;
- het daarom van belang is waar mogelijk invloed uit te oefenen op benutting van de ondergrond om zorgvuldig gebruik te stimuleren c.q. te borgen;
- de veiligheid bij activiteiten gewaarborgd moet worden;
- hiervoor een Visie op de Ondergrond gewenst is.

Besluiten:

De bijgevoegde Visie op de Ondergrond vast te stellen, waarin is opgenomen een wegingsysteem en een visie op:

- 1 Drink- en proceswaterwinning;
- 2 Bodemenergiesystemen;
- 3 Aardgaswinning Groningenveld;
- 4 Aardgaswinning kleinere velden;
- 5 Schaliegaswinning;
- 6 Zoutwinning;
- 7 Geothermie;
- 8 Opslag van aardgas in gasvelden;
- 9 Opslag van CO2 in lege gasvelden;
- 10 Opslag van gassen en olie in zoutcarvernes;
- 11 Opslag van afval en radioactief afval in de ondergrond.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter.

, griffier.

Bijlagen bij het besluit

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Visie op de Ondergrond	Beleidsvisie